

Yr Is-Bwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd

Dyddiad: 23 Hydref

Amser: 12:45 – 14:45

Teitl: **Papur tystiolaeth - Cyllideb Ddrafft 2015-16
Y Gweinidog Cyfoeth Naturiol;
Dirprwy Weinidog Ffermio a Bwyd**

Cyflwyniad

1. Mae'r papur hwn yn rhoi gwybodaeth ariannol gefndirol i'r Pwyllgor gennyf fi fel y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a'r Dirprwy Weinidog Ffermio a Bwyd, ynghylch cynlluniau gwariant mewn perthynas â'r cyllidebau o fewn fy mhortffolio fel yr amlinellir nhw yn y gyllideb ddrafft, a gyhoeddwyd ar 30 Medi 2014.
2. Mae Atodiad A yn rhoi dadansoddiad o'r Gyllideb Ddrafft, yn ôl Camau Gweithredu, ac yn ôl Llinell Wariant yn y Gyllideb (BEL).
3. Wrth ddatblygu ein cynigion cyllideb ar gyfer MEG Cyfoeth Naturiol, rydym wedi sicrhau bod ein cyllidebau wedi'u halinio i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r blaenoriaethau fel y'u nodir yn y Rhaglen Lywodraethu. Wrth osod y Gyllideb Ddrafft hon, ein prif flaenoriaeth oedd gwarchod ein buddsoddiadau i drechu tloedi drwy gefnogi twf a swyddi yn ogystal â sicrhau bod ein cyllidebau yn fforddiadwy, yn adlewyrchu ein blaenoriaethau ac yn cynnig gwerth am arian o fewn cyd-destun lleihau cyllidebau refeniw. Dyna pam ein bod wedi diogelu ein cyllidebau rheoli llifogydd ac arfordiroedd a diogelu i raddau helaeth ein cyllid ar gyfer ein rhaglenni effeithlonrwydd ynni.
4. Mae'r buddsoddiadau yr ydym yn eu gwneud i gefnogi ein hadnoddau naturiol yn awr ac yn y tymor hwy yn allweddol o ran gwariant ataliol. Mae hyn yn arbennig o wir o ran atal llifogydd, lle mae buddsoddiad i leihau'r risg i'r ardaloedd hyn ac ardaloedd sy'n dioddef yn barod yn angenrheidiol i ddiogelu unrhyw fuddsoddiad pellach mewn tai yng Nghymru. Yn ogystal, mae buddsoddi mewn amddiffynfeydd rhag llifogydd yn gwneud ardal yn fwy deniadol i fuddsoddwyr drwy leihau'r risg amgylcheddol.
5. Yn dilyn y gostyngiadau llinell sylfaen i refeniw, gwnaed adolygiadau manwl ar draws y portffolio i sicrhau arbedion wrth leihau'r effaith ar wasanaethau a chyflenwi rhaglenni. Yn ogystal, mae'r newidiadau diweddar i beirianwaith y Llywodraeth wedi cynyddu'r Portffolio Cyfoeth Naturiol o £16.408m gydag ychwanegu'r Camau Gweithredu "Cynllunio" a "Thirwedd a Hamdden Awyr Agored".

Cefndir a Chrynodeb

6. Gellir crynhoi ffigurau'r gyllideb ddrafft fel a ganlyn:

Maes Rhaglenni Gwariant	Cyllideb Atodol Budget 2014-15 £m	Cynlluniau Dangosol .. 2015-16 £m	Newidiadau 2015-16 £m	Cyllideb Ddrafft .. 2015-16 £m
Refeniw:				
Newid yn yr Hinsawdd a Chynaliadwyedd	118.795	117.795	-4.628	113.167
Yr Amgylchedd	82.501	80.000	-4.519	75.481
Y Sylfaen Dystiolaeth	1.136	1.136	-0.200	0.936
Tirwedd a Hamdden Awyr Agored	11.057	10.607	-0.620	9.987
Cynllunio	6.806	6.806	-0.385	6.421
Gwarchod a Gwella Iechyd a Lles Anifeiliaid	38.041	38.041	-7.385	30.656
Amaeth, Bwyd a'r Môr	62.373	55.915	-3.838	52.077
CYFANSWM Y REFENIW	320.709	310.300	-21.575	288.725
% y gostyngiad refeniw		3.24		9.97
Cyfalaf:				
Newid yn yr Hinsawdd a Chynaliadwyedd	101.084	95.084	5.000	100.084
Yr Amgylchedd	0.795	0.795		0.795
Y Sylfaen Dystiolaeth	0.038	0.038		0.038
Tirwedd a Hamdden Awyr Agored	2.850	2.850	0.190	3.040
Amaeth, Bwyd a'r Môr	11.723	11,723		11.723
CYFANSWM Y CYFALAF	116.490	110.490	5.190	115.680
CYFANSWM CYLLIDEB DEL	437.199	420.790	-16.385	404.405
Gwariant a Reolir yn Flynyddol (darpariaethau pensiwn)	2.900	2.900	0	2.900
CYFANSWM Y GYLLIDEB	440.099	423.690	-16.385	407.305

Dyraniadau Refeniw

7. Yng Nghyllideb Ddrafft 2015-16, mae DEL Cyfoeth Naturiol yn lleihau o £21.575m o'i gymharu â'r dyraniadau 2015/16 dangosol blaenorol ac o £31.984m o'i gymharu â 2014-15. O'r swm hwn mae £21.095m yn

ymwneud â gostyngiadau refeniw yn cael eu dychwelyd i'r cronfeydd wrth gefn. Mae'r newidiadau yn y gyllideb yn cael eu nodi isod :

- Datblygu a gweithredu polisi, cyfathrebiadau, deddfwriaeth a rheoliadau newid hinsawdd, atal allyriadau, a thlodi tanwydd; Gostyngiad o £0.385m mewn perthynas â gostyngiadau yn y gyllideb y cytunwyd arnynt;
- Datblygu a gweithredu polisi a deddfwriaeth perygl llifogydd ac arfordiroedd, dŵr a charthffosiaeth: Gostyngiad o £2m yn gyfnewid am £2m o gyfalaf oddi wrth Wastraff;
- Hwyluso buddsoddiad glân a diogel mewn ynni a diwydiant; Gostyngiad o £0.2m mewn perthynas â gostyngiadau yn y gyllideb y cytunwyd arnynt;
- Rheoli a gweithredu'r Strategaeth Gwastraff a chaffael Gwastraff: gostyngiad o £1m fel rhan o ostyngiad a gynlluniwyd yn y gyllideb i'r grant rheoli Gwastraff Cynaliadwy a £2.042m pellach mewn perthynas â gostyngiadau y cytunwyd arnynt yn y gyllideb;
- Cyflwyno polisiâu gwarchod natur a choedwigaeth: Mae cynnydd o £0.513m yn ymwneud ag adlinio'r gyllideb o £0.894m a £0.381m o ostyngiad y cytunwyd arno yn y gyllideb;
- Rheoli a gweithredu gwelliannau amgylcheddol: gostyngiad o £0.5m mewn perthynas â gostyngiadau y cytunwyd arnynt yn y gyllideb;
- Noddi a rheoli cyrff cyflenwi: gostyngiad o £2.501m mewn perthynas ag ad-dalu arian Buddsoddi i Arbed; £1.344m i adlinio'r gyllideb yn ogystal â £3.188m o ostyngiadau y cytunwyd arnynt i'r gyllideb;
- Datblygu sylfaen dystiolaeth briodol i gefnogi gwaith yr Adran: Gostyngiad o £0.2m mewn perthynas â gostyngiadau y cytunwyd arnynt i'r gyllideb;
- Hyrwyddo a chefnogi tirluniau a warchodir, ehangu mynediad i fannau gwyrdd: Gostyngiad o £0.46m y cytunwyd arno yn y gyllideb a £1.27m arall mewn perthynas â gostyngiadau y cytunwyd arnynt yn y gyllideb;
- Cynllunio a Rheoleiddio: Gostyngiad o £0.385m mewn perthynas â gostyngiadau y cytunwyd arnynt yn y gyllideb;
- Rheoli a chyflenwi cynllun i ddileu TB a chlefydau Endemig eraill: Gostyngiadau o £1.585m o adlinio'r gyllideb a £5.8m o ostyngiadau y cytunwyd arnynt i'r gyllideb;
- Datblygu a chyflwyno polisiâu a rhaglenni troswaol ar Amaeth, Bwyd a'r Môr: cynyddwyd o £3.403m drwy adlinio'r gyllideb;

- Gweinyddu a gwneud taliadau'r PAC (CAP) yn unol â rheolau'r UE a LIC: Cynyddwyd drwy £0.26m o adlinio'r gyllideb yn ogystal â gostyngiad o £0.3m o ostyngiad y cytunwyd arno yn y gyllideb;
- Cyflawni'r rhaglenni o fewn y Cynllun Datblygu Gwledig: Gostyngiad o £6.458m mewn perthynas â gostyngiadau cyllideb a gynlluniwyd yn flaenorol a £5.093m pellach mewn perthynas â gostyngiadau y cytunwyd arnynt yn ddiweddar yn y gyllideb;
- Datblygiad yn seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer Materion Gwledig: Gostyngiad o £0.2m mewn perthynas ag adliniadau'r gyllideb;
- Datblygu a rheoli diwydiant morol, pysgodfeydd a dyframaeth Cymru gan gynnwys gorfodi deddfwriaeth Pysgodfeydd Cymru: Cynyddwyd o £0.397m drwy adlinio'r gyllideb i gyd-ariannu Cronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop;
- Bodloni anghenion cymunedau gwledig a phrawfesur camau gweithredu LICC o ran eu polisïau gwledig Gostyngiad o £2.305m o ganlyniad i adlinio'r gyllideb.

Dyraniadau Cyfalaf

8. Yng nghyllideb ddrafft 2015-16, mae DEL Cyfoeth Naturiol yn gostwng o £6m o'i gymharu â 2014-15, ond wedyn yn cynyddu o £5.190m sy'n cynnwys y canlynol:
 - Mae datblygu a gweithredu polisi a deddfwriaeth perygl llifogydd ac arfordiroedd, dŵr a charthffosiaeth wedi cynyddu o £1m. Mae hyn oherwydd gwahaniaethau yn y dyraniadau cyfalaf ychwanegol a gyhoeddwyd yn flaenorol a throsglwyddo cyfalaf gwerth £2m o'r Cam Gweithredu 'Rheoli a Gweithredu'r Strategaeth Wastraff a'r rhaglen Caffael Gwastraff ".
 - Mae hyrwyddo a chefnogi tirweddau gwarchoddedig, a mynediad ehangach i fannau gwyrdd wedi cynyddu o £0.190m: Yn ystod y paratodau at y gyllideb o dan y MEG Cyfoeth Naturiol, Diwylliant a Chwaraeon blaenorol nodwyd pwysau cyfalaf ar gyfer y Parciau Cenedlaethol a chafodd £0.190m pellach ei ailddyrannu o du mewn i'r MEG.
9. Yn y Gyllideb Derfynol ar gyfer 2014-15, cafodd cyllideb gyfalaf Cyfoeth Naturiol 2015-16 ei chynyddu o £42.5m, yn cynnwys y dyraniadau canlynol i gefnogi blaenoriaethau yn y Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru:
 - Rheoli Perygl Llifogydd a Dŵr: Bu cynnydd o £7.5 miliwn yn 2014-15 a £12.5m yn 2015-16 i leihau perygl llifogydd ac erydu arfordirol ar gyfer tua 2,000 o gartrefi, busnesau a seilwaith hanfodol a gwella gwytnwch cymunedau i wrthsefyll lifogydd;

- Rhaglen Tlodi Tanwydd: Buddsoddi mewn trechu tlodi tanwydd mewn tai yw un o'n blaenoriaethau buddsoddi fel y nodir yn y Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru ac i gefnogi hyn dyrannwyd £35m o Gyfalaf ychwanegol yn 2014-15 a £35m pellach yn 2015-16. Bydd y cyllid hwn yn cael ei ddefnyddio ar raglenni Arbed ECO i wella effeithlonrwydd ynni 70,000 o gartrefi sy'n bodoli eisoes yng Nghymru i ddod â nhw i fyny at safon effeithlonrwydd ynni dderbyniol (gradd ynni D o leiaf) erbyn Mawrth 2016.

Gwariant Ataliol

10. Mae llawer o'n rhaglenni ar draws y portffolio Cyfoeth Naturiol yn ataliol o ran natur, er enghraifft, mae ein buddsoddiad mewn Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yn hanfodol i liniaru risgiau a lleihau'r tebygolrwydd o golledion economaidd mawr ar ôl llifogydd. Rydym yn buddsoddi dros £50m yn ystod 2015-16 mewn rhaglenni hanfodol i amddiffyn rhag llifogydd. Mae gan weithgarwch buddsoddi mewn atal llifogydd gysylltiadau amlwg â chreu a gwarchod swyddi. Mae ymchwil ddiweddar yn dangos bod buddsoddiad o £100m yn lleihau'r perygl ar gyfer 7,000 o gartrefi a busnesau, yn diogelu dros 14,000 o swyddi ac yn creu dros 1,000 o swyddi. Mae buddsoddiad llifogydd hefyd yn dod â manteision ychwanegol posibl i drafnidiaeth, seilwaith, twristiaeth, hamdden ac adfywio.
11. Enghraifft arall fyddai o ran y cynllun grant Trefi Taclus (sydd bellach yn ymgorffori'r grant Lleoedd Tawelach, Gwyrddach a Glanach) sy'n annog ceisiadau am brosiectau sy'n cwmpasu gwariant ataliol drwy ddelio â materion fel sbwriel, baw cŵn a mesurau i wella ansawdd yr aer.

Y Rhaglen Lywodraethu

12. Mae pob un o'n cyllidebau wedi eu halinio ag ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu ac mae modd eu cyflawni o fewn y gyllideb sydd ar gael. Mae'n gwestiwn o allu blaenoriaethu'r gwaith o'r tu mewn i'r cyllidebau cyffredinol. Dyma'n amlwg fydd yr her a byddaf yn sicrhau y byddwn ni a'n partneriaid yn canolbwyntio ar gyflawni yn erbyn yr ymrwymadau hyn. Yn ogystal, rwyf wedi sicrhau fy mod wedi sefydlu system gadarn o fonitro a gwerthuso yn arbennig i ddangos gwerth am arian ar draws pob un o'n rhaglenni gwariant. Bydd Atodiad A yn rhoi manylion yn ôl BEL am bob un o'n cyllidebau sydd wedi'u halinio ag ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu a rhoddir tystiolaeth bellach isod yn y blaenoriaethau cyllidebol.

Deddfwriaeth

13. Mae fy swyddogion wedi gweithio gyda chymheiriaid yn yr Adrannau Cymunedau a Threchu Tlodi a Thai ac Adfywio i sicrhau bod darpariaethau Bil yr Amgylchedd yn alinio gyda rhai Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a'r Bil Cynllunio. Rhoddwyd sylw arbennig i gyflawni'r nod a rennir ar gyfer y Biliau hyn: sef symleiddio ac egluro prosesau rheoleiddio presennol a sefydlu pensaernïaeth ddeddfwriaethol effeithiol a chydgysylltiedig ar gyfer datblygu cynaliadwy.

14. Bydd y Bil Amgylchedd yn sefydlu fframwaith ar gyfer rheoli ein hadnoddau naturiol yn gynaliadwy, gan ymgorffori datblygu cynaliadwy fel egwyddor arweiniol i helpu i gyflwyno lles amgylcheddol. Bydd y ffordd honno weithio yn llywio'r penderfyniadau gwell a'r meddwl tymor hir sydd wrth wraidd Biliau Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, ac yn helpu i wneud y gorau o'r canlyniadau amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd i Gymru. Mae'r gyllideb ar gyfer y Bil Amgylchedd yn cael ei chynnwys o fewn y Cam Gweithredu 'Datblygu a gweithredu polisi, dulliau o gyfathrebu, deddfwriaeth a rheoliadau ar ddatblygu a gweithredu newid yn yr hinsawdd, atal allyriadau a pholisi tlodi tanwydd,' ac amcangyfrifir y bydd y costau sy'n gysylltiedig â'r rhaglen yn £68,000 yn 2015/16 ac mae'r adnoddau staff i gael eu rheoli o fewn cyllidebau'r adnoddau adrannol.

15. Rydym wedi gweithio'n agos i sicrhau aliniad rhwng y Bil Amgylchedd a Chynllunio. Mae ffordd y Bil Amgylchedd o weithio ar sail ardal yn anelu at ddarparu sylfaen dystiolaeth o ansawdd uwch ynghylch cyfleoedd a risgiau mewn ardal i ddarparu sylfaen dystiolaeth glir a chyson a allai lywio'r gwaith o baratoi Cynlluniau Datblygu Lleol. Bydd hyn yn cefnogi amcanion y Bil Cynllunio i wella'r modd y cyflwynir gwasanaethau cynllunio lleol. Bydd costau'r bil cynllunio yn cael eu cynnwys o fewn y Cam Gweithredu "Cynllunio a Rheoleiddio" a bydd costau adnoddau staff yn cael eu rheoli o fewn y cyllidebau adnoddau adrannol.

16. Ni fydd y dyletswyddau a nodir yn y Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn cael eu rhoi ar waith tan y flwyddyn ariannol 2016-17. Bydd y costau o baratoi ar gyfer gweithredu sy'n dod yn ddyledus i'r Adran Cyfoeth Naturiol yn cael eu talu o'r Cam Gweithredu "Datblygu a gweithredu polisi a rhaglenni cyffredinol ar ddatblygu cynaliadwy a'r amgylchedd", gyda dyraniad cyllideb o £0.776m a bydd adnoddau staff yn cael eu rheoli o fewn y cyllidebau adnoddau adrannol.

17. O ran Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014: Rwyf wedi dyrannu cyllideb (£183,000) sy'n cwmpasu costau sy'n gysylltiedig â gweithredu'r Ddeddf megis gorfodi darpariaethau'r Ddeddf a sefydlu a gweithredu'r Panel Cynghori Amaethyddol i Gymru. Mae'r gyllideb a ddyrannwyd yn cyfrif am gymorth Ysgrifenyddiaeth, ffioedd aelodau'r panel, costau cyngor cyfreithiol, ac unrhyw gostau eraill sy'n gysylltiedig â chynnal y panel. Lanswyd ymarfer ymgynghori 12 wythnos ar 7 Awst, 2014.

18. Mae'r portffolio yn gyfrifol am weithredu nifer o ddarnau o is-ddeddfwriaeth, gan gynnwys y Rheoliadau Atal Llygredd Nitradau (Cymru) 2013, Rheoliadau Asesu'r Effeithiau Amgylcheddol (Amaethyddiaeth) (Cymru) 2007 a'r Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd) (Silwair, Pridd ac Olew Tanwydd Amaethyddol) (Cymru) 2010. Nid oes unrhyw gyllideb a ddyrannwyd ar wahân sy'n gysylltiedig â gweithredu deddfwriaeth eilaidd.

Cydraddoldeb

19. Cafodd asesiadau effaith integredig eu cynnal eleni ar gyfer y llinellau cyllideb sy'n dangos y newidiadau cyllidebol mwyaf sylweddol o fewn y portffolio Cyfoeth Naturiol. Ar ôl adolygu'r newidiadau allweddol uchod, roedd nifer o raglenni allweddol yn destun Asesiadau Effaith Integredig oedd yn cwmpasu cydraddoldeb, y Gymraeg a Hawliau Plant. Mae asesiadau effaith integredig yn cael eu prif ffrydio o fewn gosod polisi yn ogystal â phenderfyniadau cyllidebol.
20. Mae'r canlyniadau o'r asesiadau effaith yn dangos nad oes unrhyw effeithiau anghymesur ar y grwpiau a nodwyd o ganlyniad i'r penderfyniadau cyllidebol hyn. Er enghraifft, mae tystiolaeth yn awgrymu y gallai'r gostyngiad yn y gyllideb gwastraff gael ei reoli gan awdurdodau lleol drwy wella effeithlonrwydd / newid arferion ac felly bydd yr effaith ar grwpiau gwarchoddedig yn ddibwys.
21. Mae rheoli adnoddau naturiol dan arweiniad Cyfoeth Naturiol Cymru (NRW) yn cyfrannu at Erthygl 24 Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) gan ei fod yn hybu'r gwaith o gynnal amgylchedd naturiol cynaliadwy y gallai plant ei fwynhau. Gallai Cyfoeth Naturiol Cymru helpu plant a phobl ifanc i gysylltu â, a deall pwysigrwydd, ein hadnoddau naturiol a'u perthnasedd i fyw o ddydd i ddydd. Ni fydd y gostyngiad yn y gyllideb a briodolir i Gyfoeth Naturiol Cymru yn effeithio ar y gweithgaredd hwn.
22. Ymatebodd Plant yng Nghymru (CIW) yn ddiweddar i'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb a wnaed ar yr Ymgynghoriad ynghylch y Cynllun Datblygu Gwledig arfaethedig 2014-20. "Plant yng Nghymru" yw'r sefydliad ymbarél cenedlaethol yng Nghymru, a ddaw â sefydliadau ac unigolion o bob disgyblaeth a sector at ei gilydd. Ei rôl yw gwneud Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn realiti yng Nghymru. Croesawodd Plant yng Nghymru fod yr Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb yn cydnabod mai cadw pobl ifanc yw un o'r heriau mwyaf sy'n wynebu cefn gwlad Cymru. Mae pobl ifanc yn ei chael yn arbennig o anodd dod o hyd i waith, cyfleoedd hyfforddi, gweithgareddau cymdeithasol, tai fforddiadwy, a chyrraedd gwasanaethau ac ati mewn ardaloedd gwledig. Mae hyn hyd yn oed yn fwy o her i bobl ifanc a theuluoedd sy'n dymuno byw drwy gyfrwng y Gymraeg.

Cronfeydd a rhaglenni Ewropeaidd

23. Mae Twf Gwyrdd yn llwybr o dwf economaidd sy'n defnyddio adnoddau naturiol mewn modd cynaliadwy. Rydym yn datblygu opsiynau i gefnogi ac annog buddsoddiad mewn seilwaith ynni ac adnoddau yng Nghymru. Mae'r dewisiadau hyn yn cynnwys *Twf Gwyrdd Cymru*, cronfa bosibl a fydd yn un o golofnau canolog agenda flaenllaw Twf Gwyrdd y Llywodraeth. Bydd yn dangos ymrwymiad y Llywodraeth i ddatblygu cynaliadwy yn gyhoeddus, yn cefnogi buddsoddi gwyrdd, yn lleihau allyriadau carbon, ac yn darparu defnydd mwy effeithiol o'n hadnoddau naturiol. Bydd Twf Cymru yn creu capasiti adnewyddadwy ychwanegol sy'n cyfateb i o leiaf 10% o anghenion trydan Cymru dros 20 mlynedd, a bydd o fudd i economi a phobl Cymru drwy ddod â buddsoddiad ychwanegol a chreu / diogelu swyddi drwy brosiectau ynni adnewyddadwy a lleihau adnoddau.
24. Dyrannwyd £5m cychwynnol i ni yn ystod arian cyfalaf 2015/16 drwy gyllid y trafodion ariannol ad-daladwy i ddatblygu achos busnes Twf Gwyrdd a'r opsiynau sy'n cynnwys cyd-ariannu gyda Banc Buddsoddi Ewrop (EIB) a/neu'r Banc Buddsoddi Gwyrdd (GIB).
25. Mae Cam Gweithredu "Gweinyddu'r PAC a gwneud taliadau yn unol â rheolau'r UE a Llywodraeth Cymru" a "Darparu'r rhaglenni yn y Cynllun Datblygu Gwledig" yn gyfrifol am weinyddu pob agwedd o Bolisi Amaethyddol Cyffredin (PAC) yr Undeb Ewropeaidd (UE) yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys talu Cymorth uniongyrchol i ffermwyr Cronfa Cyfarwyddo a Gwarantu Amaethyddiaeth Ewrop (EAGF) - y Cynllun Taliad Sengl, a chymorth Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig (EAFRD) - y Cynllun Datblygu Gwledig.
26. Mae gweinyddu Cynllun y Taliad Sengl yn effeithiol yn flaenoriaeth allweddol. Mae'r taliadau yn cael eu hariannu 100 y cant gan yr UE, cyfanswm o tua £300 miliwn y flwyddyn. Os nad ydym yn bodloni'r gofynion llym a osodwyd gan y Comisiwn Ewropeaidd ar gyfer rheoli arian yr UE yn effeithiol, mae perygl o golli'r arian hy mae Llywodraeth Cymru yn cael ei chosbi. O'i chymharu â gweinyddiaethau eraill yn y DU, mae gan Gymru record dda o fodloni'r Comisiwn ynghylch sut rydym yn defnyddio adnoddau'r UE.
27. Fel rhan o'r Polisi Amaethyddol Cyffredin mae'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Datblygu Gwledig (CDG) 2007-2013 yn flaenoriaeth allweddol. Mae'r Cynllun yn werth £ 847m dros y cyfnod o 7 mlynedd, ac mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru gyfrannu tua £550m tuag ato.
28. Bydd cyfanswm y pecyn ariannu ar gyfer y Cynllun Datblygu Gwledig newydd yn 2014-20 yn gofyn am ryw £400m o gyd-ariannu domestig. Mae hyn yn dod â chyfanswm y buddsoddiad ar gyfer y Cynllun Datblygu Gwledig newydd, ar ôl cynnwys y trosglwyddo o Golofn 1 a chyfraniad yr

UE, i dros £950m. Mae'n bwysig fod y gyllideb cyd-ariannu domestig yn gallu ariannu ymrwymadau Llywodraeth Cymru, nid yn unig yn 2015/16, ond yn gynaliadwy dros gyfnod y rhaglen.

29. Mae'r Rhaglen Ewropeaidd bresennol yn darparu £50 miliwn o grant ar gyfer cynlluniau llifogydd ac amddiffyn yr arfordir ar gyfradd grant o ryw 45%. Mae'r grant llawn yn agos at gael ei ddyrannu ac mae darpariaeth wedi cael ei gwneud o fewn y gyllideb llifogydd ar gyfer arian cyfatebol. Mae'r rhaglen chwe blynedd gyfredol yn dod i ben yn 2015. Gan symud ymlaen i'r rownd nesaf o gyllid Ewropeaidd, nid oes darpariaeth ar gyfer prosiect llifogydd ar ei ben ei hun fel yn achos y cyllid cyfredol. Fodd bynnag, byddwn yn chwilio am gyfleoedd i weithio mewn partneriaeth er mwyn ymgorffori rheoli perygl llifogydd mewn prosiectau eraill (ee cynlluniau adfywio, prosiectau twristiaeth).
30. Mae prosiect Arbed presennol ERDF yn £45m dros 3 blynedd gyda £33m o'r ERDF. Mae gweddill yr arian yn dod oddi wrth Lywodraeth Cymru. Amcanion buddsoddi cyffredinol y prosiect yw: gwella effeithlonrwydd ynni o leiaf 4,790 o gartrefi sy'n bodoli eisoes yng Nghymru erbyn diwedd 2015 a lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr o leiaf 11.6 ktCO2 erbyn diwedd 2015. Gan edrych ymlaen, mae Blaenoriaeth 3 rhaglen 2014-2020 yn canolbwyntio ar Ynni Adnewyddadwy ac Effeithlonrwydd Ynni. Mae tua 30% o'r cyllid sydd ar gael o'r Flaenoriaeth hon i gael ei wario ar effeithlonrwydd ynni, gyda'r gweddill yn cael ei wario ar ynni morol ac ar ynni adnewyddadwy ar raddfa fach.
31. Rydym yn parhau i fuddsoddi yn Ynni'r Fro o'r tu mewn i'n cyllidebau effeithlonrwydd ynni sy'n cefnogi grwpiau cymunedol bach i symud ymlaen gyda phrosiectau ynni adnewyddadwy ar raddfa ganolig, er mwyn creu cyllid sy'n eiddo i'r gymuned. Ar y cyfan mae'r arian hwn yn cael ei gymhwyso at brosiectau i drechu tloidi, ymdrin ag effeithlonrwydd ynni a datblygu cymunedau mwy cynaliadwy.

Tlodi Tanwydd

32. Rydym wedi parhau i ddiogelu buddsoddiad mewn cynlluniau effeithlonrwydd ynni fel NEST ac Arbed i raddau helaeth a byddwn yn buddsoddi dros £56m yn ystod 2015-16, gan gynnwys cyllid cyfalaf ychwanegol o £35m. Mae'r cynlluniau hyn yn cael eu targedu at wella effeithlonrwydd ynni cymunedau a helpu i drechu tloidi tanwydd, lleihau costau ynni, a lleihau allyriadau carbon yn ogystal â darparu manteision cymunedol sylweddol a datblygu'r farchnad mewn effeithlonrwydd ynni. Ochr yn ochr â'r cyllid hwn byddwn yn ceisio cynyddu buddsoddiad trwy ddenu'r rhwymedigaeth cwmni ynni newydd, ECO, i mewn i Gymru i weithredu ochr yn ochr â'n rhaglenni Nyth ac Arbed a thrwy bartneriaeth ar y cyd gydag awdurdodau lleol, landlordiaid cymdeithasol cofrestredig a chwmnïau ynni.
33. Oherwydd newidiadau diweddar i ECO a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU, mae amrywiol gamau yn cael eu cymryd i sicrhau trosoledd cyllid

ECO megis rhaglen gyfochrog o weithgareddau Arbed a ariennir gan ECO i gael ei chyflwyno ochr yn ochr â chynllun Arbed 2 a chynllun grant i awdurdodau lleol ddarparu rhaglenni effeithlonrwydd ynni sy'n seiliedig ar ardaloedd sy'n tynnu ECO i mewn.

Llifogydd ac Amddiffyn yr Arfordir:

34. Rwyf wedi diogelu'r gyllideb gyffredinol ar gyfer llifogydd a diogelu'r arfordir ar £50m yn 2015/16 gan fod hyn yn flaenoriaeth allweddol o ran gwariant ataliol, gan greu swyddi a chyfrannu at yr agenda tlodi. Cynhaliodd Cyfoeth Naturiol Cymru adolygiad o lifogydd arfordirol, yn dilyn stormydd y gaeaf yn Rhagfyr 2013 ac Ionawr 2014. Nododd rhan gyntaf yr adolygiad, a gyhoeddwyd ym mis Chwefror, o ganlyniad i'n buddsoddiad parhaus mewn rheoli perygl llifogydd ac arfordirol, yn ystod stormydd y gaeaf, fod llai nag 1% o'r eiddo a'r tir amaethyddol a allai fod wedi bod mewn perygl wedi dioddef llifogydd. Yn ogystal â'r cyllid llinell sylfaen, rydym yn paratoi cynnig am gyllid arloesol i gefnogi'r rhaglen rheoli risg arfordirol. Bydd hyn yn rhoi cymorth i awdurdodau lleol ar gyfer cynlluniau addasu arfordirol yn unol â Chynlluniau Rheoli Traethlin Cymru.

Hub Data Wales

35. Un o egwyddorion allweddol yr Hub Gwybodaeth yw sicrhau bod yr hub yn cael ei ddatblygu yn y ffordd fwyaf effeithlon ac effeithiol i ychwanegu gwerth at y rhwydwaith presennol. Mae datblygiad yr hub wedi adeiladu ar systemau sy'n bodoli'n barod, gan ddefnyddio'r sgiliau a'r adnoddau 'mewnol' sy'n bodoli eisoes. Mae fersiwn cyntaf y wefan Hub Gwybodaeth 'Ein Hamgylchedd' bellach yn fyw a gofynnir am sylwadau arni. Mae'r cam nesaf yn cynnwys datblygu cynllun strategol a fydd yn ymdrin â'r gofynion o ran adnoddau ar gyfer datblygiad pellach a arweinir gan ddefnyddwyr a chynnal yr Hub yn y tymor hir. Bydd defnydd a gwerth y wefan yn cael eu monitro'n ofalus trwy ystadegau defnydd, o'r adborth a geisir drwy'r wefan a thrwy drafodaethau uniongyrchol gyda rhanddeiliaid.

Y Gronfa Natur

36. Defnyddir y Gronfa Natur i gefnogi gweithgaredd mewn saith o Ardaloedd Gweithredu Byd Natur ar draws Cymru: Bannau Brycheiniog, Mynyddoedd Cambria, Dyffryn Conwy, Arfordir Sir Benfro, Cymoedd De Cymru, Y Berwyn a'r Migneint a Phenrhyn Llŷn. Mae dau brosiect wedi'u cymeradwyo ac mae un arall yn cael ei ystyried. Mae un prosiect a gymeradwywyd yn brosiect cydweithredol ar raddfa tirwedd dan arweiniad Coed Cymru yn cydweithio gydag ymddiriedolaethau afonydd a thirfeddianwyr lleol sy'n effeithio'n uniongyrchol ar bedair o'r Ardaloedd Gweithredu Byd Natur.

37. Ym mis Gorffennaf cyhoeddwyd adroddiad 'Asesu Potensial y Farchnad Talu am Ecosystemau (TWE/PES) i Gymru'. Mae'r adroddiad yn dod i'r casgliad bod yna nifer o ystyriaethau/rhwysterau y mae angen inni roi sylw iddynt wrth i ni ddatblygu polisi o amgylch TWE/PES yng Nghymru ac

mae'n gwneud nifer o argymhellion, gan gynnwys y defnydd o gynlluniau peilot i ddatblygu marchnadoedd yng Nghymru. Mae grŵp llywio TWE wedi cael ei ffurfio i fwrw ymlaen â'r gwaith o ddatblygu Map Ffyrdd TWE. Bydd y Map Ffyrdd yn manylu ar ein camau nesaf yn natblygiad TWE yng Nghymru a chaiff ei gyhoeddi cyn diwedd eleni.

Môr a Physgodfeydd

38. Rwy'n ymrwymo cyllid refeniw o £1.9m tuag at y rhaglenni Môr a Physgodfeydd sy'n cynnwys yr arian cyfatebol ar gyfer Cronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop (EMFF) a'r Cynllun Gweithredu Morol. Dechreuodd y gwaith ar Gynllun Cenedlaethol Cymru gyda'r datganiad o Gyfranogiad Cyhoeddus a gyhoeddwyd yn gynharach eleni, yn unol â Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Mae Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru (WNMP) i fod i gael ei gyhoeddi yn 2015. Sicrhawyd bod Ymarferiad Cwmpasu Strategol (SSE) drafft, sydd yn ystyriaeth o'r dystiolaeth ar gyfer Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru, Porthol Tystiolaeth Cynllunio Morol rhyngweithiol a'r Weledigaeth ddrafft ar gyfer y Cynllun ynghyd ag amlinelliad o gynnwys y Cynllun ar gael i roi sylwadau yn eu cylch ar wefan Llywodraeth Cymru.

Y Strategaeth Adfer Natur

39. Bydd y Cynllun Adfer Natur Cymru yn cyflawni ein hymrwymiad, o dan y Confensiwn ar Amrywiaeth Biolegol (CBD), i fod â strategaeth bioamrywiaeth cenedlaethol a chynllun gweithredu erbyn 2015. Mae nodau a thargedau'r Confensiwn ar Amrywiaeth Biolegol yn cwmpasu pob sector o gymdeithas ac yn cyfeirio'n benodol at amaethyddiaeth, pysgodfeydd a choedwigaeth. Mae camau gweithredu'r Cynllun Adfer Natur Strategol yn canolbwyntio ar reoli adnoddau naturiol yn effeithiol, yn bennaf drwy'r Bil Amgylchedd, cyflwyno Cynllun Morol Cenedlaethol i Gymru, hwyluso integreiddio polisi ar draws sectorau, ariannu ein partneriaid; a nodi a defnyddio offerynnau ariannol eraill; adolygu safleoedd a rhywogaethau dynodedig; monitro ac adolygu offerynnau rheoleiddio; annog cyfathrebu ac ymgysylltu effeithiol, a gwella ein sylfaen dystiolaeth.

Y Strategaeth Dŵr

40. Rydym wedi ymgynghori'n ddiweddar ar ein Strategaeth Dŵr i Gymru. Mae hon yn nodi cyfeiriad polisi dŵr yng Nghymru yn y dyfodol a sut y byddwn yn sicrhau bod dŵr yn parhau i gwrdd ag anghenion cymunedau, busnes a'r amgylchedd. Bydd crynodeb o'r ymatebion yn cael ei gyhoeddi yr hydref hwn a bydd yr ystyriaeth a roddaf i'r ymatebion hyn yn llywio datblygiad y strategaeth derfynol. Mae cyllideb o £0.27m wedi'i dyrannu o fewn llinell wariant y gyllideb (BEL) rheoli perygl llifogydd a'r gyllideb dwr, sy'n cefnogi darparu arbenigedd technegol mewn perthynas â materion dwr, tystiolaeth ac ymchwil i gefnogi amcanion y Strategaeth ac ymgysylltu â rhanddeiliaid a rheoleiddwyr.

41. Yn ogystal, mae £572m neu 60% o gyfanswm cyllideb y Cynllun Datblygu Gwledig 2014-20 yn cael ei ddyrannu i fesurau ar sail ardal sy'n cynnwys mecanwaith cyfalaf a refeniw cymysg wedi'i deilwra o amgylch y gwaith o gyflawni'r Fframwaith Dŵr a'r Gyfarwyddeb Cynefinoedd. Bydd y cyllid hwn yn helpu i gyfrannu at gyflawni llawer o'r amcanion a nodwyd yn y Strategaeth Dwr. Mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol hefyd am reoleiddio'r diwydiant dŵr yng Nghymru. Bydd y diwydiant yn buddsoddi dros £3 biliwn rhwng 2015-20 ar wella gwasanaethau dŵr yn unol â'r uchelgeisiau a nodwyd yn y Strategaeth Dwr.

Coedwigaeth

42. Mae'r dyraniadau yn ymwneud â Choedwigaeth wedi'u cynnwys o fewn y Cam Gweithredu "Darparu Polisiâu Gwarchod Natur a Choedwigaeth" gan fuddsoddi £0.238m, yn ogystal â buddsoddi drwy'r Cymorth Grant i Gyfoeth Naturiol Cymru (NRW), y Gronfa Natur ac o fewn y Cynllun Datblygu Gwledig. Rydym yn gweithio gyda Chyfoeth Naturiol Cymru a'r sector coedwigaeth breifat i ddatblygu strategaeth pren i Gymru er mwyn sicrhau ein bod yn cael y canlyniadau economaidd gorau o gynaeafu pren o goetiroedd cyhoeddus a phreifat.

43. Mae'r cyhoeddiad yn Sioe Frenhinol Cymru i ddyfarnu cymorth o dan y Gronfa Natur i Gyfoeth Naturiol Cymru a Choed Cymru i hyrwyddo creu a rheoli coetiroedd wedi cael ei groesawu fel cam sy'n dangos ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gefnogi coedwigaeth yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targed i greu 100,000 hectar o goetir newydd dros yr 20 mlynedd nesaf ac mae mesurau yng nghynigion Cynllun Datblygu Gwledig 2014-2020 yn rhoi cefnogaeth gref ar gyfer coedwigaeth a chreu coetiroedd yng Nghymru. Yn amodol ar gadarnhad y Cynllun Datblygu Gwledig dylai'r mesurau hyn gefnogi cynnydd parhaus yn y gwaith o greu coetiroedd yn y blynyddoedd i ddod.

Newid yn yr Hinsawdd

44. Mae newid hinsawdd yn cael ei gysylltu'n sylfaenol â thwf a swyddi gan ei fod yn cael effaith ar ein ffyniant economaidd ac yn allweddol mae'n cynnig cyfleoedd arwyddocaol ar gyfer y dyfodol ac yn arbennig o ran twf gwyrdd. Rydym wedi dyrannu dros £2m yn 2015-16 sy'n cefnogi gwaith ar ddeall y dystiolaeth economaidd a'r cyfleoedd sylweddol o gwmpas gweithredu ynghylch newid yn yr hinsawdd - lliniaru ac addasu - gyda thwf gwyrdd. Mae'r gwaith hefyd yn edrych ar allu i wrthsefyll yr hinsawdd - ar gyfer yr economi, cymdeithas a'r amgylchedd.

Cynllun Cyflenwi Ynni Cymru

45. Mae cyllideb o £0.5m wedi'i dyrannu i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r ymrwymladau Cynllun Cyflenwi Ynni Cymru. Mae'r gyllideb hon yn

cwmpasu themâu 'galluogi' o fewn Rhaglen Ynni Cymru gan gynnwys polisi ynni, tystiolaeth ac ymchwil i gefnogi cyflawni ymrwymadau ynni, a chefnogi cynigion polisi newydd megis y Gofrestr o Fuddion Cymunedol ac Economaidd . Mae Cynllun Cyflenwi Ynni Cymru yn drawsbynciol ar draws Llywodraeth Cymru i gyd, gydag ymrwymadau, ac o ganlyniad cyllid, yn dod o dan nifer o feysydd portffolio eraill. Mae'n enghraifft ragorol o Lywodraeth gydgyssylltiedig gydag adrannau yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau bod gwariant Llywodraeth Cymru yn cael yr effaith orau.

Adolygiad Kevin Roberts

46. Fe wnaeth adolygiad annibynnol Kevin Roberts i 'Gadernid Ffermio' 41 o argymhellion i gyd. Yn benodol, mae'n tynnu sylw at yr angen am ymagwedd haenog ac wedi'i theilwra at ein gwasanaethau datblygu busnes yng Nghymru, sy'n canolbwyntio ar wella perfformiad technegol ffermydd mewn modd sy'n sensitif i'r amgylchedd.
47. Cafodd pob un o'r argymhellion hyn eu derbyn a gweithir ar y cynigion ar hyn o bryd fel y gall y Rhaglen Datblygu Gwledig fod yn sail i'w cyflwyno. Bydd y rhan fwyaf o'r gweithgareddau hyn yn canolbwyntio ar gefnogi'r diwydiant a'r gadwyn gyflenwi ehangach i foderneiddio a datblygu marchnadoedd a chynnyrch newydd. Un o'r prif argymhellion oedd yr angen i weithredu proses graffu trydydd parti i olrhain cynnydd ar gyflawni'r strategaeth amaethyddol. Bydd gan hyn oblygiadau ar gostau yn y dyfodol pan fydd yn cael ei sefydlu.

Cyfathrebu ynghylch y Cynllun Datblygu Gwledig /Polisi Amaethyddol Cyffredin

48. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn cydweithio'n agos â chynrychiolwyr y diwydiant ffermio, perchnogion tir a phartïon eraill sydd â diddordeb i sicrhau bod ffermwyr yn deall yr hyn y mae'r newidiadau i Ddiwygio'r PAC yn ei olygu a sut i gymhwyso am daliadau newydd a'u hawlio. Cafodd llyfryn esboniadol am y Cynllun Taliad Sylfaenol ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2014 i'r holl gwsmeriaid presennol a chyhoeddwyd canllaw esboniadol i'r Cynllun Materion Gwyrdd ym mis Medi 2014. Bydd canllaw esboniadol ar warchodfeydd cenedlaethol ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn, a bydd arweiniad llawn ar y cynllun Taliad Sylfaenol a chynlluniau cysylltiedig yn cael ei gynnwys ym mhecyn Ffurflen y Cais Sengl y flwyddyn nesaf. Mae gwefan Llywodraeth Cymru yn cynnwys yr holl wybodaeth hon ac yn cael ei diweddarau'n rheolaidd.

TB mewn gwartheg

49. Mae dileu TB mewn gwartheg yng Nghymru yn amcan tymor hir. Yr elfen unigol fwyaf o wariant sy'n deillio o BEL Rhaglen Dileu TB yw ar gyfer gweithredu'r prosiect brechu moch daear yn yr Ardal Triniaeth Ddwys. Mae prosiectau eraill a ariennir o'r gyllideb hon yn cynnwys profion TB blynyddol ar bob buches yng Nghymru, y fenter Cymorth TB, y prosiect Clwstwr Epidemioleg, rheoli uwch ar heintio buchesi parhaus a brechu

moch daear yn breifat drwy'r Grant Brechu Moch Daear. Mae'r gyllideb hon hefyd yn talu costau am gymorth ychwanegol yr Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Labordai Milfeddygol (AHVLA) i'r Rhaglen i Ddileu TB.

50. Mae cyllideb y portffolio yn 2015-16 ar gyfer Dileu TB yn mynd i leihau o £10m i £7.915m i ariannu blaenoriaethau eraill megis y rhaglen EID Cymru a'r rhaglen Daliadau (CPH). Credaf fod cyllideb lai'r portffolio Dileu TB (o £7.915m) yn debygol o gwrdd â'r ymrwymadau a geir yn y Cynllun Dileu TB ar gyfer 2015-16. Ond mae'n bwysig i ni warchod yn erbyn unrhyw beth a fydd yn peryglu'r ffordd o weithio i ddileu TB yng Nghymru yn y tymor hwy.

Taliadau a derbyniadau am ladd anifeiliaid oherwydd TB

51. Mae gan Lywodraeth Cymru ddyletswydd statudol i ddigolledu ffermwyr am anifeiliaid a laddwyd o dan y Rhaglen i Ddileu TB. Yn anochel, yn y tymor byr i ganolig, mae effaith y mesurau newydd neu well sy'n anelu at ddod o hyd i glefyd, yn mynd i gael sgil-ffeithiau ar y BEL taliadau a derbyniadau am ladd anifeiliaid oherwydd TB. Mae graddfa'r effeithiau hyn ym mhob achos yn anodd ei ragweld. Mae'r ffaith fod y gyllideb hon yn seiliedig ar alw a bod gwariant hefyd yn dibynnu ar nifer a gwerth yr anifeiliaid sy'n cael eu lladd o dan y Rhaglen i Ddileu TB yn golygu ei bod yn anodd iawn rhagweld gwariant yn gywir yn erbyn y gyllideb hon.

52. Ar hyn o bryd rydym yn gweld gostyngiad yn nifer yr achosion newydd o TB mewn buchesi ac yn nifer y gwartheg sy'n cael eu lladd. Mae hyn wedi arwain at ostyngiadau yn y gwariant yn erbyn BEL y taliadau a'r derbyniadau am ladd anifeiliad oherwydd TB. Mae'r gyllideb ar gyfer taliadau a derbyniadau am ladd anifeiliad oherwydd TB ar gyfer 2015-16 yn cael ei diwygio i £9.86m, ond bydd gwariant yn erbyn y gyllideb hon yn cael ei fonitro'n agos, yn enwedig o ystyried natur anrhagweladwy'r costau sy'n gysylltiedig ag iawndal TB.

TB mewn gwartheg - Cymorth TB

53. Daeth y cynllun peilot Cymorth TB i ben yn swyddogol ym mis Mai 2014. Yn dilyn adolygiad a gynhaliwyd gan Wyddonwyr Cymdeithasol Prifysgol Caerdydd mae camau'n cael eu cyflwyno'n awr i ardaloedd eraill, gan ystyried y gwersi a ddysgwyd o'r cynllun peilot. Ar hyn o bryd mae dwy elfen o wariant sy'n gysylltiedig â Chymorth TB, yn bennaf costau ymweliadau'r Milfeddyg Swyddogol (OV) â ffermwyr sydd am fanteisio ar y cyfleuster Cymorth TB ac yn ail costau ychwanegol o AHVLA am weinyddu a hwyluso'r trefniadau ar gyfer yr ymweliadau. Amcangyfrifwyd bod costau'r prosiect hwn oddeutu £250,000 y flwyddyn. Mae hyn yn dibynnu ar faint o ffermwyr fydd yn defnyddio Cymorth TB.

TB mewn gwartheg - Ardal Triniaeth Ddwys

54. Amcangyfrif y gost ar gyfer cyflwyno brechu moch daear yn yr Ardal Triniaeth Ddwys yn 2015-16 yw £1.3m. Mae costau sy'n gysylltiedig â chyflwyno Ardal Triniaeth Ddwys yn cael eu hamlinellu yn yr adroddiad blynyddol ynghylch brechu moch daear yn yr Ardal Triniaeth Ddwys.

Fframwaith ar gyfer lechyd a Lles Anifeiliaid yng Nghymru

55. Mae rheolaeth y Fframwaith yn cael ei gynorthwyo gan 6 aelod annibynnol a benodir yn gyhoeddus. Mae yna gyllid i gefnogi'r Grŵp yn uniongyrchol sy'n cael ei dynnu o BEL lechyd a Lles Anifeiliaid ac sy'n cynnwys costau'r Grŵp a gwariant ar gyfer mentrau ar raddfa fach fel casglu tystiolaeth am flaenoriaethau i gefnogi argymhellion i Weinidogion. Mae'r cyllid ar gyfer yr agwedd hon yn cael ei osod ar hyn o bryd ar £150,000 ac yn cael ei gynnwys o fewn y gyllideb bresennol.

Ariannu Fframwaith Awdurdodau Lleol

56. Sefydlwyd y gyllideb hon gan Defra mewn ymateb i Glwy'r Traed a'r Genau 2001, er mwyn darparu arian penodol oedd wedi'i glustnodi i wella a safoni gweithgareddau gorfodi lechyd a Lles Anifeiliaid. Mae'r arian yn ychwanegol at arian a ddarparwyd drwy'r Grant Cynnal Refeniw (RSG). Ym mis Hydref 2010, fel rhan o Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant Llywodraeth y DU, cyhoeddodd Defra eu bod yn gostwng y gyllideb hon, ond cafodd cyfran ohoni ei nodi fel arian i Gymru. Yna cafodd hyn ei drosglwyddo'n ffurfiol i Lywodraeth Cymru. Roedd y gyllideb ddatganoledig yn destun yr un proffil lleihau a bennwyd gan Defra a'i lefel bresennol yw £600,000.

57. Rydym yn bwriadu adolygu'r cytundeb ALI a'r cymorth ariannol cysylltiedig. Mae darpariaeth o £600,000 yn parhau i fod yn y gyllideb ar gyfer 2015-16 i gefnogi ymrwymadau ALI parhaus sy'n ymwneud ag iechyd a lles anifeiliaid ac adnabod da byw. Nid oes unrhyw ddeddfwriaeth iechyd a lles anifeiliaid newydd arfaethedig ar hyn o bryd sydd â goblygiadau penodol ar y gyllideb ar gyfer Awdurdodau Lleol nad yw wedi cael ei chymryd i ystyriaeth wrth lunio deddfwriaeth.

Strategaeth Amaethyddol

58. Mae swyddogion wrthi'n datblygu amlinelliad o Raglen Ddatblygu Strategaeth Amaeth Cymru yn dilyn ymgysylltiad cynnar ar draws adrannau Llywodraeth Cymru. Bydd y Strategaeth yn ei gwneud yn ofynnol i greu strwythurau llywodraethu a defnyddio mecanweithiau cyflwyno presennol i sicrhau lle bynnag y bo modd y bydd dull hwylus ac effeithlon yn cael ei fabwysiadu ac y bydd yn gwneud y defnydd gorau o adnoddau. Bydd cynlluniau gweithredu manwl yn cael eu datblygu i

gefnogi a monitro gweithredu'r strategaeth a bydd y rhain yn canolbwyntio ar y newidiadau diwylliannol ac ymddygiadol yn ogystal â'r newidiadau ffisegol sydd eu hangen.

59. Nid oes ymgysylltiad Gweinidogol ffurfiol / manwl a chyfranogiad rhanddeiliaid allanol wedi digwydd eto ar wahân i'r ffaith fod y Gweinidog wedi rhoi arwydd y dylai'r Strategaeth fod yn barod i'w lansio yng ngwanwyn 2015.

Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Labordai Milfeddygol

60. Mae'r rhan fwyaf o gyllidebau gwyliadwriaeth yn cael eu dal yn ganolog gan Defra ar ran Gweinyddiaethau Prydain Fawr. O ganlyniad i ostyngiad sylweddol yn y nifer o gyflwyniadau Archwiliadau Post Mortem (PME) a anfonir at Ganolfan Ymchwiliadau Milfeddygol yr AHVLA yn Aberystwyth, roedd yr Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Labordai Milfeddygol yn ystyried nad oedd bellach yn hyfyw parhau i gynnig y gwasanaeth Archwiliadau Post Mortem. O ganlyniad i weithredu Prosiect Gwyliadwriaeth 2014 yr Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Labordai Milfeddygol, peidiodd y safle â darparu gwasanaeth Archwiliadau Post Mortem ym mis Mawrth 2013 ac fe'i defnyddiwyd fel canolfan gasglu carcasau. Daeth gwasanaeth y ganolfan gasglu i ben ar 1 Medi 2014.

61. Mae swyddogion yn gweithio gyda'r Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Labordai Milfeddygol a phartion sydd â diddordeb i archwilio opsiynau ar gyfer ailgyflwyno gwasanaethau ymchwilio milfeddygol i gynnwys canolbarth a gogledd Cymru. Bydd De Cymru yn parhau i gael ei wasanaethu gan Ganolfan Ymchwilio Milfeddygol yr Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Labordai Milfeddygol yng Nghaerfyrddin. Nid oes unrhyw ymrwymiad ar hyn o bryd i Lywodraeth Cymru gefnogi datblygiad y gwasanaethau ar gyfer canolbarth a gogledd Cymru, ac felly nid oes unrhyw oblygiadau ychwanegol o ran y gyllideb.

Datblygu'r sector bwyd-amaeth, cadwyni cyflenwi cysylltiedig a hybu bwyd

62. Gellir gweld dyraniadau'r gyllideb ynghylch y sector bwyd a chadwyni cyflenwi cysylltiedig yn y tabl BEL yn Atodiad A. Mae BEL 2970 "Hybu Bwyd Cymreig" wedi parhau i gael ei gwarchod ar £5m, ac mae'r cyllidebau o fewn Echel 1 y Cynllun Datblygu Gwledig ynghylch cadwyni cyflenwi cysylltiedig wedi cynyddu uwchlaw lefelau 2014/15.
63. Rydym yn parhau i weithio gyda phartneriaid ar draws y diwydiant i adeiladu ar ei gryfderau ac i ychwanegu gwerth at fwyd/diod Cymreig ar bob pwynt yn y gadwyn gyflenwi. Yn erbyn y cefndir o dwf economaidd a chreu swyddi (o fewn Fframwaith Economaidd Cyngor Adnewyddu'r Economi, a'r gymeradwyaeth i dwf gwyrdd fel ffordd newydd o weithio i sicrhau datblygu economaidd); ac fel rhan o'r cynllun Trechu Tlodi a'n nod i ymdrin â thlodi bwyd; ac yn wyneb yr agendâu diogelwch bwyd a diogelu'r cyflenwad bwyd; mae'r isadran yn gweithio i gefnogi'r diwydiant

bwyd a diod yng Nghymru. Mae ganddi gyfrifoldebau statudol hefyd am y diwydiant yng Nghymru fel maes datganoledig.

64. Rwyf wedi ymrwymo i gefnogi, cyflwyno, monitro a gwerthuso *Tuag at Dwf Cynaliadwy* - cynllun gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod 2014-2020 sy'n amlinellu camau gweithredu i gyflawni twf yn y diwydiant; sicrhau bod diwydiant a'r llywodraeth yn gweithio mewn partneriaeth i hybu twf; cefnogi diwydiant arloesol gyda'r cynhyrchion a'r prosesau diweddaraf, a gweithlu medrus gyda rhagolygon cyflogaeth; cynyddu cyfran y farchnad sydd gan fwyd a diod o Gymru; a helpu'r sector bwyd yng Nghymru i fod yn fwy cynaliadwy yn economaidd, yn gymdeithasol ac yn amgylcheddol.

Carl Sergeant AC
Gweinidog Cyfoeth Naturiol

Rebecca Evans AC
Dirprwy Weinidog Ffermio a Bwyd

NATURAL RESOURCES MAIN EXPENDITURE GROUP (MEG)															
SPA	Actions	Budget Expenditure Line (BEL)	BEL	Division	2014-15 Supp Budget June 2014	2015-16 indicative Plans Final Budget Dec 2013	2015-16 Transfers within MEG	2015-16 MEG to MEG Transfer	2015-16 Allocations to/from Reserves	2015-16 UK Government Transfer	2015-16 AME Changes	2015-16 New Plans Draft Budget	Comments		
RESOURCE BUDGET - Departmental Expenditure Limit					£000's										
Climate Change and Sustainability	Develop and deliver overarching policy and programmes on sustainable development and environment	Environment Legislation and Governance	2812	Sponsorship	181	181						181			
		Sustainable Development	2810	CCNRM	776	776						776	Transfer in from LGC		
		Sub Total			957	957	0	0	0	0	0	957			
	Develop and implement climate change, emission prevention and fuel poverty policy, communications, legislation and regulation	Climate Action and Resilience	2815	CCNRM	660	660	-660						0	1. Re-alignment of budget £5k to Radioactivity and Pollution BEL 2817; 2. Realignment of Climate Change budgets.	
		Change name to: Climate Change & Natural Resource Management	2816		1,620	1,620	655		-186				2,089	1. Realignment of Climate Change budgets; 2. Budget reduction	
		Fuel Poverty Programme	1270	P&E	3,450	3,450						-100	3,350	1. Budget reduction	
		Energy Efficiency Programmes	3771		5,300	5,300						-100	5,200	1. Budget reduction	
		Sub Total			11,030	11,030	-5	0	-386	0	0	0	10,639		
	Develop and implement flood and coastal risk, water and sewage policy and legislation	Flood Risk Management & Water	2230	EWF	27,398	27,398						-2,000	25,398	1. Budget reduction, increased capital	
		Sub Total			27,398	27,398	0	0	-2,000	0	0	0	25,398		
	Facilitate clean and secure energy and industry investment	Radioactivity & pollution prevention	2817	P&E	480	480	5					-100	385	1. Re-alignment of budget £5k from Climate Change BEL 2815; 2. Budget reduction	
		Clean energy	3770	EWF	600	600						-100	500	1. Budget reduction	
		Sub Total			1,080	1,080	5	0	-200	0	0	0	885		
	Manage and implement the Waste Strategy and waste procurement	Manage and implement the Waste Strategy and waste procurement	2190	Waste & Resource Efficiency	78,030	77,030						-2,042	74,988	1. Budget reduction	
		Waste regulation	2194		300	300							300		
Sub Total			78,330		77,330	0	0	-2,042	0	0	0	0	75,288		
Total Climate Change and Sustainability					118,795	117,795	0	0	-4,628	0	0	113,167			
Environment	Deliver nature conservation and forestry policies	Environmental Mgt support funding	2824	LNFD	1,205	1,205						1,205			
		Natural Environment	2825		1,725	1,725	656		-381			2,000	1. JNCC - Clear Line of Sight, 2. £381k Budget reduction		
		Forestry	2827		0	0	238					238	Transfer from NRW - Forestry Programme		
		Sub Total			2,930	2,930	894	0	-381	0	0	0	3,443		
	Manage and implement environmental improvement	LEQ & Keep Wales Tidy	2191	P&E	4,900	4,900						-500	4,400	1. Budget reduction	
		Cynefin	2192		736	736							736		
		Sub Total			5,636	5,636	0	0	-500	0	0	0	5,136		
	Sponsor and manage delivery bodies	Natural Resources Wales	2451	Sponsorship	70,845	68,344	-894	-450	-3,188				63,812	1. Transfer to LNFD; 2. JNCC - Clear Line of Sight; 3. transfer to CS&A MEG - Forestry staff costs; 4. £3,188k Budget reduction	
		Natural Resources Wales - Non cash	2451		3,090	3,090							3,090		
		Sub Total			73,935	71,434	-894	-450	-3,188	0	0	0	0	66,902	
Total Environment					82,501	80,000	0	-450	-4,069	0	0	75,481			
Evidence Base	Developing an appropriate evidence base to support the work of the Department	Environment Management (Pwlpeiran)	2814	LNFD	8	8						8			
		Environmental Evidence & Support	2818		1,076	1,076						-200	876	1. Budget reduction	
		Sub Total			1,084	1,084	0	0	-200	0	0	0	884		
Protecting plant health and developing GM policies	Other Plant Health Services	2821	LNFD	52	52							52			
		Sub Total			1,136	1,136	0	0	-200	0	0	0	936		
Landscape & Outdoor Recreation	Promote & support protected landscapes, wider access to green space	National Parks	2490	ORL	10,417	9,967						-410	9,557		
		Access	2494		290	290						-160	130		
		Sustainable Development Grant	2823		350	350							-50	300	
		Sub Total			11,057	10,607	0	0	-620	0	0	0	0	9,987	
Total Landscape & Outdoor Recreation					11,057	10,607	0	0	-620	0	0	9,987			
Total Environment & Sustainable Development					213,489	209,538	0	-450	-9,517	0	0	199,571			
Planning	Planning & Regulation	Planning & Regulation expenditure	2250	Planning	6,806	6,806						-385	6,421		
Total Planning					6,806	6,806	0	0	-385	0	0	0	6,421		
Protecting and	Support & Delivery of the Animal Health & Welfare programme/strategy	Animal Health and Welfare	2270	OCVO	600	600						600			
		Sub Total		600	600	0	0	0	0	0	0	600			
		TB EU Income	2269									-3,000	-3,500		

NATURAL RESOURCES MAIN EXPENDITURE GROUP (MEG)														
SPA	Actions	Budget Expenditure Line (BEL)	BEL	Division	2014-15 Supp Budget June 2014	2015-16 indicative Plans Final Budget Dec 2013	2015-16 Transfers within MEG	2015-16 MEG to MEG Transfer	2015-16 Allocations to/from Reserves	2015-16 UK Government Transfer	2015-16 AME Changes	2015-16 New Plans Draft Budget	Comments	
Improving Animal Health and Welfare	Management and delivery of TB Eradication and other Endemic Diseases	Animal Health & Welfare Delivery & payments	2271	OCVO	18,781	18,781	500		-3,500			15,781		
		TB Slaughter Payments, Costs and Receipts	2272		11,660	11,660			-1,800		9,860			
		TB Eradication	2273		10,000	10,000	-1,585		-500		7,915			
		Sub Total			37,441	37,441	-1,585	0	-5,800	0	0	30,056		
Total Protecting and improving Animal Health and Welfare					38,041	38,041	-1,585	0	-5,800	0	0	30,656		
Agriculture, Food & Marine	Change name: Develop and deliver overarching policy and programmes on Agriculture, Food and Marine	Agri Strategy	2829	ARAD	20	20						20		
		Customer Engagement	2860		0	0	500				500			
		Livestock Identification	2863		0	0					0			
		Technical Advice Services	2864		0	0	200				200			
		New Farm Entrants	2794		0	0	0				0			
		Local Authority Enforcement Funding	2831		0	0	600				600			
		CPH Project	2861		0	0	1,385				1,385			
		EID Cymru	2862		0	0	535				535			
		AWB	New		0	0	183				183			
		Sub Total			20	20	3,403	0	0	0	0	0	3,423	
	Change name: CAP Administration and making payments according to EU and WG rules	Sheep Compensation	2274	RPW	300	300			-300			0		
		Single Payment Schemes EU	2787		300,000	300,000					300,000			
		Single Payment Schemes EU - Receipts	2787		-300,000	-300,000					-300,000			
		SP Administration	2790		7,050	7,050	-500	-30			6,520			
		CAP Reform	2789		0	0	790				790			
		Sub Total			7,350	7,350	290	-30	-300	0	0	7,310		
	Delivering the programmes within the Rural Development Plan	RDP Axis 1 - Farming Connect	2843	ARAD	1,540	0	564						564	
		RDP Axis 1 - RDP Farm Advisory Service	2844		140	0	12						12	
		RDP Axis 1 - PMG	2845	CAP Planning	0	0	835						835	
		RDP Axis 1 - Supply Chain Efficiency	2846		750	135	1,538				1,673			
		RDP Axis 4 - Strategy	2847		1,551	0					0			
		RDP Axis 4 - Co-Operation	2848		269	0					0			
		RDP Axis 4 - Running Costs	2849	503	133	468				601				
		RDP Axis 2 - Tir Gofal	2921	RPW	523	0					0			
		RDP Axis 2 - Tir Cynnal	2922		0	0				0				
		RDP Axis 2 - Tir Mynydd	2923		0	0				0				
		RDP Axis 2 - Improved Land Premium	2924		27	0	27				27			
		RDP Axis 2 - Organic Farming	2926		2,287	0	5				5			
		RDP Axis 2 - Other Agri-Environment Schemes	2927		3	0					0			
		RDP Axis 2 - FWS/FWPS	2928		257	224	-4				220			
		RDP Technical Assistance	2931		1,765	1,588	-258				1,330			
		RDP Other Expenditure	2933		540	450	-450				0			
		RDP Axis 2 - Glastir Entry and Advanced	2871		RPW	11,034	11,993	4,904				16,897		
RDP Axis 2 - Glastir Common Land Element		2872	1,677	1,657		1,214				2,871				
RDP Axis 2 - Glastir Acres		2873	0	0						0				
RDP Axis 2 - Glastir Woodland		2874	17	0		198				198				
RDP Axis 3 - Diversion into Non Ag	2941	CAP Planning	78	0					0					
RDP Axis 3 - Support for Business Creation	2942		1,312	0					0					
RDP Axis 3 - Encouragement of Tourism Acc	2943		527	0					0					
RDP Axis 3 - Basic Services for Economy	2944		391	0					0					
RDP Axis 3 - Village Renewal & Development	2945		135	0					0					
RDP Axis 3 - Conservation & Upgrading of	2946		267	0					0					
RDP Axis 3 - Provision of Training & Inf	2947		237	0					0					

NATURAL RESOURCES MAIN EXPENDITURE GROUP (MEG)														
SPA	Actions	Budget Expenditure Line (BEL)	BEL	Division	2014-15 Supp Budget June 2014	2015-16 indicative Plans Final Budget Dec 2013	2015-16 Transfers within MEG	2015-16 MEG to MEG Transfer	2015-16 Allocations to/from Reserves	2015-16 UK Government Transfer	2015-16 AME Changes	2015-16 New Plans Draft Budget	Comments	
Agriculture, Food & Marine	Delivering the programmes within the Rural Development Plan	RDP General	2841	RPW	0	0						0		
		RDP Axis 1 - PMG	2845	CAP Planning	3,016	542	621					1,163		
		RDP Axis 4 - Strategy	2847		146	0				0				
		RDP Axis 4 - Co-Operation	2848		303	0			0					
		RDP Axis 4 - Running Costs	2849		0	0			0					
		RDP Axis 2 - Tir Gofal	2921		77	0			0					
		RDP Axis 2 - Glastir Entry and Advanced	2871	RPW	3,458	5,333	-856				4,477			
		RDP Axis 2 - Glastir Common Land Element	2872		0	0			0					
		RDP Axis 2 - Glastir Acres	2873		1,350	855	-252		603					
		RDP Axis 2 - Glastir Woodland	2874		338	33	966		999					
		RDP Axis 1 - Catchment Sensitive Farming	2925		0	0			0					
		RDP Axis 3 - Diversification into Non Ag	2941	CAP Planning	188	0			0					
		RDP Axis 3 - Support for Business Creation	2942		357	0			0					
		RDP Axis 3 - Encouragement of Tourism Acc	2943		302	0			0					
		RDP Axis 3 - Basic Services for Economy	2944		235	0			0					
		RDP Axis 3 - Village Renewal & Development	2945		262	0			0					
		RDP Axis 3 - Conservation & Upgrading of	2946		192	0			0					
		RDP Axis 3 - Provision of Training & Inf	2947		361	0			0					
		RDP Axis 3 - Skills Acquisition	2948		0	0			0					
	RDP 2014-20	2949	138		3,960	-479		3,481						
	Sub Total						10,723	10,723	0	0	0	0	10,723	
	Developing, managing and enforcing Welsh marine, fisheries and aquaculture including the enforcement of Welsh Fisheries	Fisheries Schemes	2830	CAP Planning	0	0	110						110	
		Marine & Fisheries	2870	Marine & Fisheries	1,000	1,000	-1,000						0	
Sub Total					1,000	1,000	-890	0	0	0	0	110		
Total Department for Agriculture, Food & Marine					11,723	11,723	0	0	0	0	0	11,723		
Total Capital - Natural Resources					116,490	110,490	0	190	5,000	0	0	115,680		

Annually Managed Expenditure													
Environment	Sponsor and manage delivery bodies	Natural Resources Wales - Pensions	2452		2,900	2,900	0	0	0	0	0	2,900	
		Sub Total			2,900	2,900	0	0	0	0	0	2,900	
Total Annually Managed Expenditure- Natural Resources					2,900	2,900	0	0	0	0	0	2,900	

NATURAL RESOURCES MAIN EXPENDITURE GROUP SUMMARY													
		Resource			320,709	310,300	0	-480	-21,095	0	0	288,725	
		Capital			116,490	110,490	0	190	5,000	0	0	115,680	
		Total DEL			437,199	420,790	0	-290	-16,095	0	0	404,405	
		Annually Managed Expenditure			2,900	2,900	0	0	0	0	0	2,900	
Total - Natural Resources					440,099	423,690	0	-290	-16,095	0	0	407,305	